

SOS CAIZA

bpost
PB-PP
BELGIE(N)-BELGIQUE

Afgiftekantoor:
8000 BRUGGE
Toelatingsnummer:
P209.039

De moeders worden gevierd
in het college / pag. 8

VOORWOORD

Beste lezer,

bij het schrijven van dit voorwoord is de herfst net officieel aangebroken hoewel dit absoluut niet zo aanvoelt; nazomer of Indian Summer lijkt een meer geschikte term om dit milde weer te omschrijven. Maar toch is dit de herfsteditie van jaargang 45 van ons informatieblad. We brengen 'nieuws' van beide zijden van de Atlantische Oceaan, zowel van vroeger als van nu. In het dagboek van Lieve Claeys lezen we haar optekeningen uit maart 1961. In haar levendige en directe stijl vertelt ze over de vaak schrijnende gebeurtenissen maar ook over het leven zoals het was, een boeiend relaas! Padre Julian brengt verslag uit over de onderhoudswerken die de ouderraad bereidwillig op zich genomen heeft en presenteert meteen ook de kleine en vooral grotere klussen die nog op het programma staan; een hele waslijst van noodzakelijke herstellingen die niet door de Boliviaanse overheid betoelaagd worden. Gelukkig kunnen wij een flink stuk van deze werken sponsoren dankzij jullie gulle steun, beste lezers en schenkers uit alle hoeken en kanten van Brussel, Wallonië en Vlaanderen, uit gans België dus. We zijn telkens weer aangenaam verrast wie er allemaal ons project kent en ook echt haar of zijn steen(tje) wil bijdragen.

De start van de herfst betekent sinds 4 jaar ook het begin van de 'geirnoarsvoecaiza*' actie! De garnaalkroketteverkoop op de boerenmarkt in Nieuwmunster vormt hiertoe de even traditionele opwarmer of training – enkele bladzijden verder vindt u enkele foto's en een verslagje van deze – ook financieel – zeer geslaagde activiteit. Maar nu wordt het pas echt serieus – dit jaar gaan we voor 100 kg te verwerken garnalen. Bestel dus massaal die overheerlijke garnaalkrokette, gemaakt op basis van oude familierecepten en met heel veel liefde en toewijding bereid door vele vrijwilligers. (extra handen om garnalen te pellen of krokette te rollen zijn trouwens steeds welkom tijdens de weekends van 9 en 10 en 23 en 24 oktober.) Spreek gerust vrienden en familie aan – we voorzien een flinke voorraad. Tot slot wil ik nog een voor ons heel interessante wijziging in de successiewetgeving meedelen. Om de afschaffing van het zogenaamde duolegaat te compenseren worden testamentaire legaten aan goede doelen vrijgesteld van belasting. Letterlijk elke euro die zo aan ons geschonken wordt komt dus ten goede aan de inwoners van Caiza. Misschien het overwegen waard? Ik wens u een mooie, kleurrijke herfst toe en veel leesplezier!

Ludwig Vanderbeke

**volgens bepaalde bronnen 'geirnoazenvoecaiza'*

**In 2022 hopen we opnieuw een maaltijd te kunnen en mogen organiseren.
Hou alvast zondag 30 januari vrij.**

In het decemбернаummer volgt de concrete bevestiging en info.

UIT HET DAGBOEK VAN LIEVE CLAEYS.

24 maart 1961

Vooreerst mijn allerbeste wensen voor een zalig Pasen Ik stel het nog altijd uitstekend. Het wordt hier stilaan winter. Deze morgen lag er een laagje sneeuw op de bergen die boven de 4000m uitsteken. Het was toch zo schoon!!! Natuurlijk tegen de middag was alles gesmolten, we zijn hier te dicht bij de evenaar opdat de sneeuw onder de 5000 m zou blijven liggen.

Dokter Dia vertrekt hier op 8 april met het vliegtuig naar België. Ik heb een film afgetrokken in kleur ter gelegenheid van het feest van San José. Ik hoop dat het gelukt is want het is de eerste maal dat ik met kleurenfilm gewerkt heb. Mijn vorige film heb ik hier laten afmaken en het was weerom niets. Nu is het gedaan voor altijd, ik zal ze naar huis sturen want ik zie dat ongeveer alles normaal toekomt.

Ik ben nu regelmatig in de leer bij Dia. Elke dag ga ik een paar uur in het dispensarium kijken want ik moet zorgen dat de zaken goed draaien terwijl zij in België is. Ik heb onder andere reeds leren pikuren geven..... ik maak er nikske van om in de mensen hun vlees te stekken.

Deze week woensdag was ik in San Cristobal met Padre Pablo waar die gedurende de vasten 's morgens de mis gaat lezen. Juist voor de mis 'n geweldige ontploffing in de naaste omgeving. We gingen kijken, uit een der huizen (holen eigenlijk) een grote rookwolk, toen hebben we daar een man uit dat hol getrokken, een mijnwerker, ik schat hem een jaar of dertig. Hij woonde er helemaal alleen. Met dynamiet had hij geprobeerd om zelfmoord te plegen. Zijn hand was helemaal afgerukt. Het dynamiet moet hij ongeveer op de hoogte van de maag gehouden hebben. Al zijn ingewanden puilden uit zijn lichaam. Ik ben de ambulance gaan opbellen. Gelukkig kwamen die na zo'n half uur af (een heel record voor Bolivia). Het was een heel spektakel om die sukkelaar op te heffen en vooral om zijn ingewanden niet achter te laten... Gedurende de dag is hij gestorven. Best dat ik van nikske terugschrik... ik denk dikwijls: gelukkig dat mama hier nu niet is, ze zou zich een ongeluk schrikken. Met papa zou het beter gaan; we zouden een klucht slaan en er niet meer aan denken. Dat is de enige manier om al zulke zaken hier op te nemen. Eens goed lachen ontspant de zenuwen.

De hond en de kat worden goed verzorgd! Het is te zeggen, we hadden hier twee katten, een grijze met veel wit en een pikzwarte, twee mama katten en steeds een hele familie van kindjes katten. De zwarte wilde bijna niet eten. Op een avond heb ik ze met een jonge gast van de KAJ meegegeven om naar pierenland te sturen. Ik vind één kat meer dan genoeg en ten andere wie in Bolivia is, moet alles eten. Dus heeft een Indiaanse kat geen recht om kieskeurig te zijn. De drie kokkinnen van de keuken verstaan er zich niet aan dat de zwarte kat niet afkomt maar ik zwijg natuurlijk als vermoord. Met de grijze Miskie (ik noem ze altijd Wiskie tot grote ergernis van het personeel hier) ben ik goede vriend. En Sonko, de hond is natuurlijk mijn allerbeste vriend. Verleden maandag stonden alle deuren open rond 10.30u van de avond, per toeval nogal en de Sonko trok ervan door. Hij was nergens te bespeuren, ik met mijn zaklamp op zoek. Ik hoorde in de verte een concert van hon-

den en ik trok ernaartoe. Lieve hemel, een straat waar ik nooit geweest was, een gat in de muur waar ik doorheen kroop, dan over een soort rio tenslotte zag ik een bende honden en na veel zoeken: de Sonko. Ik had gelukkig mijn sjerp aan, dus kon die als leiband dienen. Maar... om terug te geraken, ik vond mijn weg niet meer, ik verzeilde op de patio van een huis, de vrouw kwam kijken, de hond van het huis hield een leven van de helse duivels... en ik lopen en zoeken. Tenslotte heb ik het gat in de muur terug ontdekt en ben ik rond 11.30u veilig thuis geraakt.

7 april 1961

Padre Santiago en ik zijn deze voormiddag samen de Cerro tot boven geklommen. Met de jeep zijn we tot een zeer grote hoogte geweest en dan hebben we nog één uur te voet geklommen. Het was toch zo plezierig maar niet gemakkelijk. Maar we wilden de top bereiken ongeveer 5000m.. Toen heb ik nogal veel foto's gemaakt. Ik geef ze allemaal met Dia mee. Ik heb nu niet veel tijd, ik zal een andermaal wat meer antwoorden.

21 april 1961

Wat het eten betreft, het is hier zeer goed. We hebben hier brood, het is niet het lekker brood dat we in België hebben maar kom, het is toch brood en zeer voedzaam. Ik eet hier alles en verlies niets van mijn gewicht. We hebben hier niet de Indiaanse keuken. Onze keukenmeid is een eind in de leer geweest bij Mia die huishoudkundige regentes is en daar heeft ze leren koken op Europese mode. Er is weinig boter want die is veel te duur maar er is veel fruit en ge weet als ik brood met fruit heb dat ik gered ben. Regelmatig hebben we ook confituur die onze Dona Maria (onze keukenmeid) maakt van vijgen of iets anders. Er zijn hier veel vruchten die ik in Europa nooit heb gezien. Vlees is er ook, vooral schapenvlees, groenten zijn er veel en dan hebben we ook nog dozen en conserven die meekomen van Europa. Dit is een welgekomen afwisseling. Veel rijst, macaroni en mais krijgen we hier ook voorgeschoteld. Patatten hebben we ook. Het is natuurlijk geen mama's keuken maar ik had nooit verwacht dat we het zo goed zouden hebben. Van mijn lever of maag heb ik nog nooit de minste last gehad.

Ik heb vooral veel werk: ik geef catechismus: voor het ogenblik is dat in San Cristobal op een tiental minuten van hier. Ik geef er 4 uur les per week aan echt verwilderde bengels, doch ze zijn heel sympathiek. Ik hou zoveel van hen. De leerkrachten zijn hier geen voorbeelden. Normaal duurt de klas in de namiddag van 2u tot 4u met een kwartier speeltijd. Tot hertoe heb ik slechts beleefd dat de klas duurde van 2u tot kwart voor vier met ongeveer een half uur pauze!! In de school zitten geen ramen, de openingen zijn dichtgestopt met stenen. Er zijn dan ook nog reten tussen de stenen en dan komen een serie bengels daardoor roepen en storen. Aan de moeders die hier naar school komen voor alfabetisatie om te leren lezen en schrijven geef ik ook elke week twee uur. Ook bij bezoeken aan de campo geef ik er les. De voorbereiding van die lessen vraagt enorm veel tijd hoewel ik me al veel vlotter uitdruk in het Spaans.

Zo waren we in Tocla, een betrekkelijk groot dorp. De Padre heeft er een mis opgedragen. De mensen waren heel gelukkig dat we er waren. Het was geleden van vorig jaar dat ze nog een mis hadden. We kregen er een maaltijd maar met aji bereid. Dat is danig pikant men voelt zijn mond als een vuuroven en zijn maag als in stukken branden. Onze

Boliviaanse chauffeur en de verpleegster die we meehadden, aten zonder verpinken. Ik was aan het sterven tot groot jolijt van de Padre die het goedje al een klein beetje gewoon is. De verpleegster verzorgde heel wat zieken en toen we wilden vertrekken, het was reeds laat in de avond smeekte een man opdat we naar zijn vrouw zouden gaan zien. We zijn ernaartoe gereden. Eerst vier of vijf maal door de rio, over stenen en rotsen en tenslotte moesten we te voet naar boven klimmen, al rotsen en stenen. Hier en daar had de man geprobeerd om wat treden uit te kappen. Opgepasst voor de riviertjes tussen de rotsen. De man woonde daarboven helemaal alleen met zijn gezin, niet één woning in heel de omtrek. Toen we op een paar honderd meter afstand waren hoorden we de zieke kermen. Dat ging zo dag en nacht verklaarde de man. Toen moest ge die woning van die mensen zien: één plaats, geen deur, geen venster, alleen een opening om naar binnen te gaan, een soort bed voor twee kinderen, een huid op de grond waarop de zieke lag en een huid waarop de man sliep, een aangrijpende ellende, een verlatenheid!! We hebben de vrouw zo goed mogelijk verzorgd.

Dan zijn we nog naar Toropalca gereden. Ook daar heb ik les gegeven in open lucht bovenop een rots. De weg naar huis is niet in te beelden. In België zou dat onmogelijk zijn! De weg was de bedding van een rivier, minstens dertig maal het water in en uit, slechts eenmaal bleven we steken. Doch na drie kwartier raakten we weer uit de modder en dan zijn er stenen en rotsblokken aan alle kanten. Steeds moet men vol aandacht zijn voor de sporen die een vorig voertuig naliet, zo niet raakt men verdoemd. Telkens vooraleer we het water inreden was het kijken waar de sporen het water verlieten om dan op dezelfde richting af te stevenen. Een hele onderneming.

Het is erg voor ons dat we Dia zo lang zullen moeten missen. Het afscheidsfeest dat de mensen georganiseerd hebben op de vooravond van haar vertrek was vorstelijk. Elkeen wilde haar nog wat zeggen, wilde haar omhelzen, met confetti bestrooien. Velen weenden en het hielp niet dat we zegden dat ze maar voor een tijdje wegging, de mensen waren niet te troosten.

Nu ga ik sluiten want ik heb straks een vergadering. Mijn heel hartelijke groeten aan alle bekenden.

Lieve. ▼

NIEUWS UIT CAIZA —

Padre Julián heeft een overzicht gemaakt van alle onderhoudswerken die moeten uitgevoerd worden in de nabije toekomst.

1. SCHILDERWERKEN

Een aantal schilderwerken waren dringend nodig. Gelukkig heeft de ouderraad van het college aangeboden een deel van de werken op zich te nemen.

Zo hebben ze tijdens de wintervakantie (= onze zomer) de muren van het college onder handen genomen. Wij hebben voor het materiaal gezorgd zoals liters verf, borstels, maar ook voor kalk en cement om de nodige herstellingen uit te voeren.

Een tweede werk dat ze op zich willen nemen is het schilderen van de calaminas (metaal golfplaten) op het dak van het college. Dat is dringend nodig, want met de regen op het einde van het jaar zouden ze sterk kunnen oxideren.

Nu ik in Cochabamba ben om mijn gezondheid te laten controleren en om de camionette voor onderhoud in de Toyota-garage binnen te steken, heb ik ook MONOPOL (anticorrosieve verf) rechtstreeks bij de fabrikant aangekocht zodat de ouders de geplande werken zullen kunnen uitvoeren.

De ouders doen dat uit liefde voor de school. Dat is een hele verandering ten opzichte van 15 jaar geleden. Ze vonden het toen vanzelfsprekend dat de parochie alles betaalde en de werken liet uitvoeren door het eigen personeel. Nu dat eigen personeel zeer beperkt is geworden, is het een grote hulp dat zij zich spontaan inschakelen in medeverantwoordelijkheid en dienstbaarheid.

Verder moet ook het dak van het Coliseo P. Adrián Paz (Padre Adriaan Willem, was werkzaam in Caiza en Vilacaya) dringend onder handen genomen worden. Het is ook al 15 jaar oud en de beschermplaat van het onderdak waarop de calaminas rusten, begint hier en daar te verzwakken. We zullen dat zo snel mogelijk herstellen en schilderen nog voor het regenseizoen (van november tot maart) begint.

Dit werk zal niet door de ouders uitgevoerd worden maar we maken een contract (loonkosten en materialen) met een bekwame aannemer. De plasticen delen van het dak worden ook vervangen. Daarvoor hebben we gelukkig nog een grote voorraad resten van de walipinas (ingegraven serres) die gefinancierd werden door Duitsland (parochie Buchholtz bij Hamburg).

(n.v.d.r.: Padre Julián Quispe-Espinoza liep een lange stage in Duitsland toen hij in Rome studeerde)

2. ELEKTRISCHE BEDRADING

Een paar jaar geleden werd de buitenbekabeling vernieuwd en nu is het dringend tijd om alle bedradingen binnen de gebouwen van het college te vervangen. Het aantal kortsluitingen stijgt met de dag. Deze werken zullen starten met wat financiële hulp van de Duitse parochie Andernach maar voor de verdere afwerking zullen we op jullie een beroep moeten doen.

Daar we over geen eigen werkman beschikken, hebben we deze elektriciteitswerken toevertrouwd aan een technicus- elektricien (oud leerling van het college). Hij is relatief goedkoop in vergelijking met andere technici en levert goed werk af.

3. DRINKWATER

a. Waterpompen in het dorp.

De autonome regering van het departement Potosí en het gemeentebestuur van Caiza hebben twee putten laten boren met elk een elektrische pomp. Het opgepompte water gaat via een nieuwe waterleiding alleen naar twee nieuwe woongebieden: Villa Florida en Caballería. Maar bij acuut watergebrek wordt er ook water gedeeld met andere delen van Caiza. Het water wordt in kleinere tanks opgeslagen.

Één van de pompen werkt uitstekend maar de andere is verbrand door een sterk schommelende spanning van de elektriciteit in Caiza. En daar komt nog bij dat het om Chinese pompen gaat zonder garantie en onderhoud.

b. De oude waterwinning voor Caiza.

Via een filtergalerij komt het water uit de rivier tot het dorp Caiza. Maar in deze periode van het jaar is er geen water meer in de rivier daar er weinig neerslag valt (droge periode van april tot oktober). Er is nauwelijks genoeg water om de gewassen te bevoelen.

Maar er is nog een ander waterwinningsgebied namelijk een waterput die P. Santiago heeft aangelegd in de jaren '90 in de ravijn van de Chaqui Huayco op de weg die via de rivier naar Chillma loopt.

Deze voedt de centrale waterput in het dorp Caiza. Het gebruik van dit water is altijd een twistpunt geweest. Soms merkte men in het dorp op dat de parochie, de scholen en de internaten veel water verbruiken. Dan herinnerde ik hen er aan dat het dorp eigenlijk het water van

de parochie verbruikte via de leidingen van de gemeente.

In de komende dagen ga ik een overeenkomst sluiten met het gemeentebestuur zodat ze deze watervoorraad een beperkte tijd kunnen gebruiken in ruil voor een verminderde rekening voor het gebruik van water in onze centra (waterleiding eigendom van de gemeente).

Het is overduidelijk dat er via deze weg nog veel meer water zou kunnen aangevoerd worden, maar men heeft een deel doorgesluisd voor de bevoeiing van de gewassen.

Daarom bereikt deze wateraanvoer nooit zijn maximaal debiet, vooral vanaf september tot het begin van het regenseizoen (november tot maart).

In elk internaat, de basisschool, het college en de parochie hebben we regenwater tanks die we nu volop kunnen aanspreken, maar met zoveel mensen is dat niet altijd genoeg. De gerepareerde put in de parochie is in deze tijd onze redding.

c. Het stroomgebied van Bofedal K'Aqha.

Al vele jaren bestaan er plannen om water te halen uit de grote Bofedal K'Aqha die zich in de buurt van Kestuche bevindt op de weg naar Toropalca. Er wordt een 16,5 km lange leiding gelegd (ongev. 1,5 mln. US dollar) waarmee Caiza zou moeten bevoorradt worden. Dit zit samen in een geheel van andere projecten (stuwdam, irrigatie, drinkwater, enz. ...) in de buurt.

Dat zou voor Caiza een ideale oplossing zijn voor een permanente bevoorrading met drinkwater. Het zou eind 2021 moeten klaar zijn. Maar het addertje onder het gras is en blijft het gebrek aan neerslag. Het gaat hem immers niet over bronnen die water leveren maar om ondergrondse watervoerende lagen die hier aan de oppervlakte komen. Die lagen worden aangevuld met het water van de neerslag.

4. WERKEN VOOR DE NABIJE TOEKOMST

- Herstellen van het dak en de vloer van het oude meisjesinternaat.
- Herstellen van de vloer en de goten van het college.
- De zaal voor bijeenkomsten en de eetzaal van de parochie dringend aanpakken voor er onherstelbare schade optreedt. ■

VERSLAG BOERENMARKT_

**Nieuwmunster, 21.08.2021
in woord en beeld**

Na 2 jaar: opnieuw Boerenmarkt in Nieuwmunster op de Bartholomeusfeesten !

Het deed deugd en de weergoden waren ons gunstig gezind. Na de toch wel vele regendagen konden we rekenen op een aangename zomerzon. Aan de ingang van het dorp bewerkten boerenpaarden de velden langs de weg zoals in lang vervlogen tijden.

De markt startte dit jaar voorzichtig, er waren een 20 tal kraampjes met een heel divers aanbod!

Met onze Caiza – groep “bemanden en -vrouwen” we 3 kraampjes. Eentje met zelfgemaakte producten zoals haakwerk, cakejes en ingemaakte groenten, het tweede met de ondertussen welbekende garnaalkroketteren en een derde met popcorn.

Het mooie weer bracht heel veel mensen op de been en al vlug liep het kerkplein vol. Er was een leuke, gemoedelijke sfeer! We waren dan ook heel tevreden met de opbrengst van onze kraampjes: samen telden we € 1025,80 winst.

Was je er niet bij?

Geen nood volgend jaar zijn we er terug, noteer alvast de datum in je agenda:

Boerenmarkt Nieuwmunster 2022 op zaterdag, 20 augustus, van 14 tot 19 uur. ■

GEIRNOARSVOECAIZA_

**daar zijn onze heerlijke garnaal-
kroketteren weer!**

Ook dit jaar steken we opnieuw de handen uit de mouwen om kilo's verse garnalen te pellen en te verwerken tot overheerlijke, met de hand gerolde garnaalkroketteren.

Wil jij ook graag genieten van deze lekkernij?

Lees dan zeker verder.

Hoe gaat het in zijn werk?

De kroketteren worden per 4 verkocht. De prijs bedraagt €15.

Je kan ze, tot 1 november, bestellen, per mail: garnaalkroketteren@gmail.com of telefonisch: bij Mark en Mieke (050 41 72 25) of Georges en Lieve (050 31 94 93).

Je stort het bedrag op rekening BE57 4727 0698 0135 van SOS CAIZA met vermelding van het aantal pakketten. Je bestelling is geldig na betaling.

Levering

Alle bestellingen zouden ten laatste eind november geleverd moeten worden.

Lukt dit niet, dan contacteren we je. ■

FINANCIES _

Onze ontvangsten

APRIL 2021

Adoptie	601,07 €
Studiebeurzen	200 €
Gewone giften VI.	2173,79 €
Gewone giften Wal.	1821,40 €
TOTAAL	4796,26 €

MEI 2021

Adoptie	270,65 €
Studiebeurzen	200 €
Gewone giften VI.	1997,79 €
Gewone giften Wal.	951,40 €
TOTAAL	3419,84 €

JUNI 2021

Adoptie	291,07 €
Studiebeurzen	200 €
Gewone giften VI.	2753,79 €
Gewone giften Wal.	291,40 €
TOTAAL	3536,26 €

Speciale gift 7500 €

> Afschaffing duolegaat wordt gecompenseerd door verlaagd tarief in de erf-en schenkbelasting voor legaten aan goede doelen

Nalaten aan een goed doel wordt vanaf 1 juli 2021 in Vlaanderen belast aan een tarief van 0%. Daarmee wil de Vlaamse Regering nalaten aan een goed doel aanmoedigen; deze nalatenschappen zijn immers belangrijk voor de financiering van goede doelen. Deze aanpassing geldt zowel voor roerende als onroerende goederen.

Concreet betekent dit dat wij voortaan geen belasting meer moeten betalen op wat jij ons schenkt. Zo komt letterlijk elke euro die je via een legaat in je testament aan ons schenkt ten goede aan de mensen in Caiza!

Vier je een speciale verjaardag of jubileum?

Deel deze vreugdevolle momenten
met de kinderen van Caïza!

**Stel je familie en vrienden
een gift aan SOS Caïza voor.**

Een storting op rekeningnummer

BE 57 4727 0698 0135

Hoeksam 15, 8377 Zuienkerke

Tel. 050 41 72 25

Voor giften vanaf 40 euro
krijgt de schenker een fiscaal attest.

Wil je dit tijdschrift via mail ontvangen?

Dat kan!

Graag een mailtje naar mark.makelberge@telenet.be

Bezoek zeker ook eens de website voor de meest recente informatie

www.soscaïza.be

SOS Caïza vzw.

Rekeningnummer: IBAN nr. BE 57 4727 0698 0135 - KRED BE BB

Verantwoordelijk uitgever: Ludwig Vanderbeke
Brugse Steenweg 23, B-8377 Zuienkerke